

Vysjinskij välsignar Vougt

Den ryske utrikesministern Vysjinskij är som aktör inom FN känd för sina narraktigheter — kulminerande i förevisandet av en duva för några veckor sedan — och för sin förmåga att spela rasande. Vid torsdagens sammanträde utlade han däremot komplimanger. "Utomordentligt betydelsefullt" och "mycket välkommet" var de omdömen han fällde om ett föregående inlägg. Ödets ironi ville att detta inlägg kom från hr Vougt. De båda herrarna hade kunnat säga artigheter åt varandra redan ett årtionde tidigare: hr Vougt prisade "ärligheten i den tyska (nazistiska) ambitionen att skapa ett bättre Europa", medan hr Vysjinskij höll på den rysk-tyska vänskapen och ett par veckor före Hitlers angrepp hänfullt avvisade Stafford Cripps varning om vad som komma skulle. Hr Vysjinskij's välvilliga behandling av hr Vougt i förrgår kompletterades med ett par vänliga ord till Morgon-Tidningen — det svenska regeringsorganet kvitterar med hatten i hand genom en förklaring om Rysslands beredvillighet till förhandlingar om avspänning.

Hr Vougt har alltid varit språkrör för andra, och i detta fall är han blott den svenska utrikesledningens röst. Varför är hr Vysjinskij så belåten med honom? Kort sagt därför att hans tal markerar en viktig ändring i en viktig svensk ståndpunkt; genom hr Vougt tar hr Undén tillbaka vad han sade i oktober 1950.

Vid denna tidpunkt antogs Achesonplanen. Medan enligt FN:s stadga aktion mot fredsstörare kan beslutas endast vid enighet stormakterna emellan — en enighet som aldrig kan nås — skall enligt Achesonplanen generalförsamlingen kunna rekommendera (inte besluta) ingripanden i dylika fall.

Hr Undén anslöt sig varmt till denna plan. Han deklarerade rent av sin sympati med tanken på inrättande av nationella militära styrkor som skulle stå till Förenta nationernas förfogande att användas på församlingens rekommendation. "Begränsade bidrag från ett stort antal militärt svaga stater kunna ha en moralisk och psykologisk betydelse långt utöver aktionens rent militära värde", heter det i talet den 12 oktober 1950. Det vore värdefullt och helt i linje med organisationens syften och utvecklingstendenser om generalförsamlingen kunde "ersätta rådet i utövandet av dess funktioner, då rådets verksamhet förklarats genom vetot". Den svenska regeringen har också låtit utreda frågan om upprättande av förband för FN-tjänst — även om denna utredning tagit misstänkt lång tid och på sistone överlätitts åt hr Vougt.

Nu föreligger förslag om att precisera och fullfölja Achesonplanen; vad som krävs är en komplettering som ligger helt i linje med vad som redan beslutats. Men den svenska utrikesledningen har en helt annan inställning. Av hr Undéns riksdagstal framgår att han tidigt ångrade sitt uppträdande i oktober 1950; redan i december samma år, då det såg ut som om FN skulle förlora i Korea, tog han i realiteten tillbaka vad han sagt några veckor förut. Hr Vougt's inlägg för ett par dagar sedan innebär att ståndpunktsändringen blir manifesterad även utåt, och det är säkert behagligt för utrikesministern att denna omsvängning förkunnas genom ett omnibus. Det betonas att om ej stormakterna är ense om ett sanktionsförfarande, kan beslut om ett sådant medföra risk för ett allmänt krig. Detta är riktigt — men det är just sådana fall som Achesonplanen

Hr Vougt.

Utrikesminister Vysjinskij.

siktat på, den plan som hr Undén lovprisade för femton månader sedan. Till slut förklarade hr Vougt att den internationella politiken gick mot ett "jämviktssystem" i stället för ett "kollektivt säkerhetssystem" — ett sätt att ta avstånd från alla förslag som går ut på kollektiv säkerhet, dvs. på samverkan mot fredsstörare. Dessa uttalanden är helt visst bättre förenliga med den svenska utrikesledningens allmänna hållning än hr Undéns inlägg av oktober 1950. De visar vart denna hållning leder. Ingen samverkan mot freds-brytare och alltså ingen samverkan för att trygga freden

— utom då stormakterna är ense och en dylik samverkan följaktligen onödig. Därför att läget är farligt måste vi samarbeta, säger de andra; därför att läget är farligt ställer vi oss utanför, svarar Sverige. FN blir enligt denna linje intet redskap för kollektiv säkerhet, organisationens vanmakt skall bestå — den skall vara brukbar blott i de fall då den inte har någon funktion. Under sådana förhållanden blir medlemskapet i FN ett stöd åt den ryska vetorätten. Det är naturligt att hr Vysjinskij applåderar; om Ryssland går ut ur FN, blir den förda politikens konsekvens att Sverige följer med.